

Kan een dyslectisch kind nu gewoon lezen?

Met regelmaat duikt er in de media een nieuwe remedie op voor dyslexie, de stoornis met lezen en spellen waar velen last van hebben. Om een indruk van de omvang van het probleem te geven: van de leerlingen die in 2009 eindexamen deden beschikte bijna 14 % over een dyslexieverklaring die hun o.a. het recht gaf om een half uur langer over elk onderdeel te doen. Als remedie passeerde in de loop der jaren de revu: prismabridlen, diëten, pillen, oogbewegingsoefeningen, manuele therapieën, visolie en nog zo het een en ander. Voor geen van die behandelingsmethoden kon enig wetenschappelijk bewijs worden geleverd of gevonden. Ditmaal wordt de oplossing dichter bij huis gezocht: het lettertype. Bij lezen gaat het immers om letters. In de krant van 23 juni j.l. wordt een pagina gewijd aan de schrijfster Lorena Veldhuijzen die haar eerste (!) boek (ook) heeft laten drukken in het lettertype Dyslexie dat ontworpen is door Christian Boer, zelf dyslectisch. Volgens het bericht betekent dit lettertype een doorbraak voor mensen met dyslexie en lijkt de schrijfster bezig met een missie die haar van hogerhand is ingefluisterd. Ze gaat met haar boek letterlijk de boer op met een bestickerde bestelauto. Het wondermiddel moet aan de man gebracht worden. De kop boven het artikel vermeldt waarom: Dyslectisch kind kan nu gewoon lezen. Omdat de nood nu eenmaal hoog is als je als ouder een kind hebt dat met dyslexie zijn school moet doorworstelen, loopt het storm met het lettertype. Inmiddels wordt het product voor prijzen die variëren van 69 Euro (thuis) tot, afhankelijk van het aantal gebruikers, ruim 1400 Euro aangeboden. Ook dat boek zal best verkopen. Waar een nood is, is immers een handel. Volgens het artikel geeft zo'n 75 % of meer van de ondervraagde kinderen en volwassenen aan dat het lettertype het lezen gemakkelijker maakt. Dat klinkt veelbelovend. De vraag waar het echter om gaat is of er voor dit wondermiddel onderzoek is verricht dat de toets der wetenschappelijke kritiek kan doorstaan. Meninge zijn immers subjectief, zeker als de media die mening helpen vormen zoals ook het juichende artikel in het Haarlems Dagblad doet. Dat vraagt om experimenteel onderzoek waaruit klip en klaar blijkt dat de gebruikers er sneller door gaan lezen en minder fouten maken dan met een traditioneel lettertype. De krant vermeldt het niet, maar dat onderzoek is onlangs gepubliceerd in het Tijdschrift voor Remedial Teaching (2/2012) door Sanne Kusters, Tom Braams en Anna Bosman, experts op het gebied van dyslexie. Maar liefst 163 dyslectische kinderen kregen teksten twee keer te lezen in het lettertype Dyslexie en in Arial, waarbij de volgorde bij toeval werd bepaald. Herhaling, of het nu eerst het ene type was of andersom, gaf de nodige tijdwinst. Ook nam het aantal fouten af. Belangrijkste conclusie: lettertype maakte voor de prestatie niet uit, niet bij de eerste keer, maar ook niet bij de tweede. Wel werden er met Arial wat minder fouten gemaakt. Naar hun mening gevraagd gaf 49 % van de kinderen aan een voorkeur te hebben voor Arial, 31 % voor Dyslexie, 20 % had geen voorkeur. De auteurs concluderen dan ook dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat het nieuwe lettertype beter is voor het lezen van dyslectici dan het oude. Zij zien geen reden om tijd en geld te investeren in het aanbieden van lesmaterialen in dit lettertype. Dat geldt natuurlijk voor alle soorten gebruikers. Ik voeg daar voor ouders aan toe: laat je niets wijsmaken over het zoveelste wondermiddel in dyslexieland en houd je hand op de knip. Ik heb het inmiddels opgenomen in het gestaag uitdijende rijtje dwaalwegen in dyslexieland die ik in 30 jaar in kaart heb gebracht.

Aryan van de Leij

emeritus-hoogleraar Orthopedagogiek UvA